

Česká školní inspekce
Zlínský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Speciální školy, Vsetín

Turkmenská 1612, 755 01 Vsetín

Identifikátor školy: 600 171 639

Termín konání inspekce: 20. – 22. říjen 2004

Čj.:	05-1250/04-5229
Signatura:	oo4ny507

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Speciální školy, Vsetín poskytují výchovně vzdělávací proces dětem a mládeži od 5 let do 15-16 let s různým druhem mentálního postižení, s kombinovanými vadami a dětem postiženým autismem. Sdružují speciální základní a mateřskou školu při nemocnici, přípravné ročníky pro děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí, zvláštní školu, přípravný stupeň pomocné školy a pomocnou školu, rehabilitační třídy pro nepohyblivé žáky. Mezi další součásti školy patří školní družina a školní jídelna. Výuka probíhá v hlavní budově v Turkmenské ulici, dvou elokovaných pracovištích ve Stacionáři na Kobzáňově ulici a prostorách NsP Vsetín. Konečným cílem výchovné a vzdělávací práce je příprava žáků na zapojení, případně úplnou integraci do běžného života.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Personální a materiálně-technické podmínky ve zvláštní škole při Speciálních školách v pracovním vyučování a v přírodovědných předmětech 6. – 9. ročníku (matematika, fyzika, chemie a rýsování) vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2004/2005 v době inspekce.

Průběh a výsledky vzdělávání ve zvláštní škole při Speciálních školách v pracovním vyučování a v přírodovědných předmětech 6. – 9. ročníku (matematika, fyzika, chemie a rýsování) vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2004/2005 v době inspekce.

Rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání ve zvláštní škole.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Výuku matematiky zajišťují čtyři nekvalifikovaní vyučující. Jeden má vysokoškolské vzdělání učitelského zaměření bez rozšířeného studia speciální pedagogiky, tento pedagog vyučuje také fyziku. Zbývajícím sledovaným učitelům matematiky chybí vysokoškolské vzdělání a studium speciální pedagogiky. Jeden z nich vyučuje současně rýsování. Vyučující chemie je plně kvalifikovaná. Výuku pracovního vyučování zabezpečuje šest vyučujících. Jedné z nich chybí vysokoškolské vzdělání, druhý vyučující se vzděláním pro výuku všeobecně vzdělávacích předmětů neabsolvoval rozšířené studium speciální pedagogiky. Výchovná poradkyně nemá požadované rozšiřující studium výchovného poradenství.

Vyučující jsou členy metodických sekcí (1. – 3., 4. - 6. a 7. - 9. ročník). Činnost sekcí se řídí vhodně a účelně zpracovanými plány práce. Vzhledem ke stávajícímu personálnímu složení výuky matematiky je zajištěna vedením školy specificky zaměřená péče o začínající učitele a nekvalifikované vyučující. Ze zápisů z metodické sekce začínající učitel spolupracuje s přidělenou zkušenou vyučující, která plní funkci uvádějící učitelky. Vzhledem k tomu, že další dva vyučující (učitel matematiky a učitelka chemie) učí ve zvláštní škole teprve od letošního školního roku, mají ze strany vedení školy také přiděleny uvádějící pedagogy. Na základě těchto skutečností lze hodnotit vedení pedagogických pracovníků včetně začínajících a nekvalifikovaných jako promyšlené a funkční. Kontrolní a hospitační činnost provádí ředitelka školy a její zástupce. Hospitační činnost byla ve sledovaném období školního roku ve všech kontrolovaných předmětech provedena. Vedení školy se v hodnocení sledovaných hodin zaměřuje na motivaci žáků, využití relaxačních chvil, využití pomůcek při výuce a

rozvíjení řečových dovedností. Se závěry z hospitační činnosti jsou vyučující prokazatelně seznamováni.

Organizační řád a schéma zařízení jsou zpracovány přehledně, kompetence jsou vymezeny pro vedení školy, pedagogické i ostatní pracovníky školy. Ředitelka školy využívá ke koordinaci a řízení především porad vedení, pedagogické rady a osobního kontaktu s pracovníky školy.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků je účelně plánováno, obsahuje také proškolení rómských asistentů v oblasti speciálního školství.

Personální podmínky v pracovním vyučování a přírodovědných předmětech velmi dobře umožňují realizovat zvolený vzdělávací program.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Sledovaná výuka probíhala v kmenových, klasicky uspořádaných učebnách vybavených starším školním nábytkem. Třídy byly účelně a podnětně vyzdobeny nástěnnými obrazy. V jedné z učeben mají vyučující k dispozici audiovizuální techniku. Pro výuku sledovaných předmětů žáci používají vhodné učebnice a pracovní sešity. Kabinet fyziky a chemie je vybaven velmi skromně, zastaralými ne vždy funkčními pomůckami. Učební pomůcky do matematiky a rýsování jsou na velmi dobré úrovni. Škola pro výuku pracovního vyučování disponuje šicí dílnou, cvičnou kuchyňkou, dřevodílnou, kovodílnou a keramickou dílnou, které byly využívány především staršími žáky. Pracovny byly vybaveny zastaralým pracovním náradím a náčiním, které je průběžně opravováno a doplňováno. Výjimku tvoří vybavení cvičné kuchyně, kde žáci pracují s moderními domácími spotřebiči. V materiálním zabezpečení praktických dovedností v dílenských pracích chybí řada montážních a elektrických nástrojů a praktických ukázek různých druhů materiálů.

Materiálně-technické podmínky v přírodovědných předmětech a pracovním vyučování jsou celkově hodnoceny jako dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Vzdělávací program pro zvláštní školy je realizován v souladu s platným Rozhodnutím o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení. Výuka pracovního vyučování a sledovaných přírodovědných předmětů je v souladu s učebními dokumenty daného vzdělávacího programu. Vedení školy pravidelně sleduje při kontrolní a hospitační činnosti plnění učebních osnov a své poznatky uplatňuje při hodnocení učitelů.

Rozvrh hodin a stanovené délky přestávek odpovídaly psychohygienickým zásadám a potřebám žáků. Školní řád je vypracován věcně a přehledně, s ohledem na každodenní provoz a činnost školy. Žáci získávají informace prostřednictvím třídních učitelů a různých vývěsek v prostorách školy. Rodiče jsou informováni na pravidelných třídních schůzkách, zprávami v žakovských knížkách, deníčcích, osobními a telefonickými pohovory s jednotlivými pedagogy. Výchovná poradkyně pracuje podle rozpracovaného celoročního plánu, který obsahuje oblast přípravy na budoucí povolání, spolupráci s rodiči, přípravu a tvorbu individuálních vzdělávacích programů. Společně s metodikem prevence sociálně patologických jevů připravuje přednášky a besedy určené žákům zaměřené především na prevenci záškoláctví, trestné činnosti a zneužívání návykových látek. Spolupracuje s Úřadem

práce při zpracování aktuálních informací o učebních oborech, Okresním úřadem Vsetín při řešení závažných výchovných problémů, odbornými lékaři, Policií ČR a Střediskem výchovné péče v Kelči. Ve stanovených konzultačních hodinách rodiče získávají informace o dalším možném studiu. Výchovné problémy jsou řešeny ve spolupráci s třídními učiteli, vedením školy a rodiči. Písemné záznamy z těchto jednání shromažďuje výchovná poradkyně. Výchovné poradenství a práce v oblasti prevence sociálně-patologických jevů přispívá ke zlepšení výchovně vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání v přírodovědných předmětech (matematika 6. až 9. ročník, fyzika, chemie a rýsování)

Bezprostřední příprava všech vyučujících byla svědomitá, což se převážně projevilo při účelném stanovení výchovně vzdělávacích cílů, které většinou odpovídaly složení a aktuálnímu stavu tříd. Návaznost probíraného učiva na předcházející témata byla zajištěna. Obzvláště u vyučujícího fyziky se promyšlená volba výukových forem a metod, výběr a vhodnost názorných pomůcek (vlastní zdroje) ztlačila na kvalitu výuky. U některých vyučujících se absence pedagogického vzdělání projevila především na úrovni výuky, hlavně v metodické oblasti. Sledovaná výuka byla vedena převážně systematicky, odborně a věcně správně, v chemii se vyskytly drobné nedostatky v užívání odborné terminologie. Žáci ve všech sledovaných předmětech, mimo chemii, využívali učebnice, pracovní sešity a množství namnožených textů, v rýsování také vhodných rýsovacích potřeb. Vzhledem k charakteru učiva převažovala frontální výuka doplněná řízeným rozhovorem. Sledované hodiny matematiky byly zaměřeny na opakování učiva, většina vyučujících vhodně a účelně střídala různé způsoby procvičování matematických činností (ústní i písemná forma, práce s učebnicí a pracovními sešity). Ve výuce fyziky se dařilo vyučujícímu vyvolat zájem o probírané učivo především jeho vhodnou aktualizací, názorností výuky, využíváním mezipředmětových vztahů a aplikací současných teoretických znalostí žáků do praxe, což vedlo k účelnému využití vyučovacího času a příkladné motivaci žáků. Zvolený způsob a metody výuky (rozsáhlý, neadekvátní vzhledem k věku žáků výklad a zápis do sešitů) v chemii zabraňovaly účelnému využití vyučovacího času a nebyly pro žáky dostatečně motivující. V hodinách rýsování učitel cíleně zdůrazňoval potřebnou přesnost a pečlivost při práci. Správné žákovské odpovědi hodnotili všichni vyučující pochvalou. Sebehodnocení či vzájemné hodnocení žáků bylo využito. Jen v jedné ze sledovaných hodin si vyučující vymezil časový prostor pro zhodnocení práce celého kolektivu třídy.

Úroveň výuky jednotlivých sledovaných hodin byla rozdílná (od vynikajících výkonů pedagogů až po vyhovující), proto jsou průběh a výsledky vzdělávání v přírodovědných předmětech hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v pracovním vyučování

V průběhu inspekce byla hospitována výuka v osmi hodinách pracovního vyučování u šesti vyučujících. Příprava na hodiny byla většinou ze strany pedagogů pečlivá, pouze v jednom případě náplň výuky zcela neodpovídala charakteru daného předmětu tím, že se vyučující zaměřila především na procvičování znalostí z geometrie. Výchovně-vzdělávací cíle pracovních skupin byly stanoveny přiměřeně k věku, zvolené pracovní činnosti navazovaly již na osvojené praktické dovednosti žáků.

Výuku sledovaných hodin zabezpečuje šest pedagogů, z nichž dva nesplňují podmínky vyhlášky o odborné a pedagogické způsobilosti. Přesto se u těchto učitelů neobjevily závažné nedostatky v odbornosti, zvolených metodách a formách práce. Ve dvou hodinách bylo

využito práce asistentů, kteří plnili pokyny vyučujících a pomáhali především méně úspěšným žákům. V nižších ročnících výuka pracovního vyučování probíhala v kmenových třídách, ve vyšších ročnících dívky pracovaly v šicí dílně, chlapci v dřevodílně a na pozemku. Žáci měli připraven dostatek materiálu (krepový papír, lepidla, plastelína, sušené přírodniny, nářadí), kterého při práci využívali. Každý z žáků měl k dispozici dostačující pracovní plochu a pracovní oděv. Vyučovací čas byl téměř vždy plně využit, s výjimkou jedné hodiny v I. třídě, kdy vnitřní časové členění neodpovídalo celkové časové dotaci vyučující jednotky. Zvolené metody a formy práce umožňovaly žákům aktivní přístup k jednotlivým pracovním činnostem a podporovaly spolupráci. Ve vyšších ročnících žákyně realizovaly vlastní postupy především při dotvoření výrobku jako celku. Pracovní tempo bylo přiměřené a respektovalo individuální dovednosti jednotlivců. V případě problému učitelé citlivě a taktně žáky upozornili na chybu a ukázali jim možnost správného pracovního postupu. Do výuky byly také pravidelně zařazovány relaxační prvky, ve větší míře v nižších ročnících. Úvodů hodin bylo využíváno k navození daného tématu (podzim) básněmi, písněmi i tanečky. Žáci vyprávěli o svých zkušenostech při tvorbě draků, podzimní práci na zahradě, v nižších ročnících navázali na své znalosti z prvouky. Průběžně byla jejich aktivita a zájem o výuku povzbuzována především slovní pochvalou a oceněním při pokroku. V převážné většině sledovaných hodin vládla velmi příjemná a klidná pracovní atmosféra. Komunikace mezi vyučujícími a žáky byla založena na vzájemné důvěře a respektu, pouze v jedné hodině vyučující netaktním a zesměšňujícím způsobem upozornila na slabší výkon žáka, což se negativně odrazilo v postoji třídy k tomuto žákovi a posléze i ve vzájemné komunikaci třídy. Žáci využívali daného prostoru k interpretaci svých nápadů vzhledem k možnostem řešení zadaných úkolů. Tím byla posilována jejich sebedůvěra, vzájemné respektování a možnost obhájit si vlastní názor. V závěru vyučující především slovně hodnotili výkony žáků, vzájemné hodnocení a sebehodnocení bylo použito pouze ojedinele.

Průběh a výsledky vzdělávání v pracovním vyučování byly hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Ve sledovaných přírodovědných předmětech a pracovním vyučování škola vyhodnocování výsledků vzdělávání (nad rámec běžné klasifikace) prostřednictvím vlastních nebo externích evaluačních nástrojů neprováděla.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

V přírodovědných předmětech jsou celkově výsledky hodnoceny jako dobré, v pracovním vyučování jako velmi dobré.

TÉMATICKÉ ZJIŠTĚNÍ

Od 1. září 2004 se celkový týdenní počet vyučovacích hodin v 7. ročníku zvýšil o jednu vyučovací hodinu. Tato úprava učebních plánů proběhla na základě Úpravy čj. 25 028/2004-24 učebních plánů zvláštní školy a pomocné školy ve smyslu „Pokynu k rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání o 1 vyučovací hodinu od školního roku 2004/2005 čj. 21 264/2004-22“ a v souladu s Aktualizovanými učebními plány zvláštních a pomocných škol čj. 19 903/2004-24. Disponibilní časová dotace byla školou využita k rozšíření povinného předmětu český jazyk a je vedena samostatně pod názvem řečové dovednosti. Vedení školy vycházelo z aktuálních potřeb především žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí. Výuka je zabezpečena vyučující, která splňuje podmínky

vyhlášky o odborné a pedagogické způsobilosti. Obsah výuky v uvedené hodině je zaměřen na rozšíření slovní zásoby, zvýšení řečové pohotovosti a řečových dovedností.

V rámci hospitační činnosti byla navštívena 1 disponibilní hodina v VII. třídě. Vyučující měla hodinu pečlivě připravenou, na úvod využila artikulačních a dechových cvičení k rozcvičení mluvidel. Při skládání rozstříhaného textu pracovali žáci samostatně, pak porovnávali svůj výkon v kolektivu. Při výuce učitelka využila již stávajících znalostí žáků a použila jich při aplikaci na jiné zadání. Žáci s vyučující i mezi sebou přirozeně komunikovali, učitelka je taktně upozorňovala na chybné formulace. Obsah sledované hodiny nepřinesl nárůst zátěže žáků a časová dotace nebyla použita pro zvyšování poznatkové části učiva. Během hodiny žáci pracovali aktivně, snažili se sami přijít na správné řešení.

Sledovaná hodina měla povahu navýšené vyučovací hodiny dle výše uvedených právních předpisů.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Žáci školy se pravidelně účastní sportovních soutěží, škola pořádá celooblastní kolo sportovních her mládeže a turnaj malé kopané.
- Ve výtvarných soutěžích žáci pravidelně získávají výborná umístění a ocenění (Lidice 2003, List z rodinné kroniky, Zdravíčko na slovíčko aj.). Při organizování výstav rukodělných, výtvarných a keramických prací využívá škola také prostor Městského úřadu ve Vsetíně.
- Při zajištění odborné praxe studentů speciální pedagogiky pokračuje škola ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci.
- Vedení školy a pedagogové navázali kontakt s neziskovými organizacemi, které se zaměřují na děti s kombinovanými vadami a děti pocházející z rómských rodin.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o změně v zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané MŠMT čj. 23 476/04-21 s účinností od 1. srpna 2004, ze dne 30. července 2004
2. Zřizovací listina Zvláštní školy vydaná po schválení zastupitelstvem Zlínským krajem čj. 1164/2001/ŠK ze dne 12. září 2001
3. Dodatek č. 1 ke Zřizovací listině vydaný po schválení Zastupitelstva Zlínského kraje čj. ŠK/1067/03 ze dne 18. června 2003 s účinností od 1. září 2003
4. Vzdělávací program zvláštní školy schválený MŠMT čj. 22 980/97-22
5. Aktualizované učební plány zvláštních a pomocných škol čj. 19 903/2004-24
6. Jmenovací dekret ředitelky školy čj. 10 786/04-25 ze dne 23. ledna 2004
7. Doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání pedagogů sledovaných předmětů ve školní roce 2004/2005 v době inspekce
8. Plán práce Speciálních škol Vsetín, ve školní roce 2004/2005 v době inspekce
9. Koncepce rozvoje Speciálních škol Vsetín na školní rok 2004/2005 v době inspekce
10. Plán vzdělávání pedagogických pracovníků na školní rok 2004/2005 v době inspekce
11. Plán hospitací a kontrol pedagogické dokumentace na školní rok 2004/2005 v době inspekce
12. Školní řád ze dne 1. září 2004
13. Provozní řád školy ze dne 1. září 2004
14. Rozvrh hodin na školní rok 2004/2005 v době inspekce

15. Přehled zvonění na školní rok 2004/2005 v době inspekce
16. Pracovní řád Speciálních škol Vsetín ze dne 1. srpna 2004
17. Plány metodických sdružení pro školní rok 2004/2005 v době inspekce
18. Vnitřní řád školy pro školní rok 2004/2005 v době inspekce
19. Plán výchovného poradce pro školní rok 2004/2005 v době inspekce
20. Minimální preventivní program pro školní rok 2004/2005 v době inspekce
21. Pracovní skupiny žáků pracovního vyučování pro školní rok 2004/2005 v době inspekce
22. Záznamový arch hospitační a kontrolní činnosti pro školní rok 2004/2005 v době inspekce
23. Tématické plány vyučujících přírodovědné předměty v 7. – 9. ročnících a pracovní vyučování pro školní rok 2004/2005 v době inspekce
24. Zápisy z jednání pedagogické rady ve školním roce 2004/2005 v době inspekce
25. Třídní knihy ve školním roce 2004/2005 v době inspekce
26. Třídní výkazy ve školním roce 2004/2005 v době inspekce
27. Katalogové listy žáků I. A, I. B, IV. a VIII. tříd ve školním roce 2004/2005 v době inspekce

ZÁVĚR

Personální zabezpečení výuky sledovaných předmětů dovoluje škole realizovat přijatý vzdělávací program, i když část pedagogů nesplňuje podmínky vyhlášky o odborné a pedagogické způsobilosti. Těmto vyučujícím chybí vysokoškolské vzdělání pro daný typ školy, popř. rozšiřující studium speciální pedagogiky. Toto zjištění se projevilo v části sledovaných hodin na úrovni výuky, především v metodické oblasti. Výchovná poradkyně doposud neabsolvovala rozšiřující vzdělání pro výchovné poradce.

V období hlavních prázdnin proběhlo přestěhování školy ze tří pracovišť na pracoviště nové, kde je potřeba v nejbližší době provést další rekonstrukční úpravy. Přestože se jednalo o akci, která ovlivnila celý chod školy, na výuce se tato skutečnost negativně nikterak neodrazila. Naopak útulné prostředí ve všech prostorách školy vytvořené během krátké doby zajišťuje žákům příjemné a podnětné prostředí. Vstupní prostory školy a chodby jsou vyzdobeny velmi hezkými žákovskými pracemi (výtvarné práce, keramické a textilní výrobky). V materiálním zabezpečení výuky sledovaných předmětů byly značné rozdíly. Učební pomůcky v matematice, rýsování a části pracovního vyučování (domácí práce) byly na velmi dobré úrovni, ve fyzice, chemii a dílenských pracích je využíváno především zastaralých, ne vždy funkčních pomůcek.

Sledované hodiny přírodovědných předmětů byly převážně vedeny systematicky, odborně správně s převahou frontální výuky doplněné řízeným rozhovorem. Vyučující v pracovním vyučování podporovali aktivitu žáků, realizaci vlastních nápadů a postupů, práci ve skupinách. Učitelé také využívali již stávajících znalostí žáků, aplikovali jejich teoretické poznatky do praktických činností. V ojedinělých případech nevedly zvolené metody a formy práce k účelnému využití časové dotace sledovaných hodin. Komunikace vyučujících s žáky byla převážně na velmi dobré úrovni, na rozvoj řečových dovedností klade škola velký důraz (zvýšení hodinové dotace v této oblasti v 7. ročníku). Přínosem pro výuku především

v nižších ročnících je i praktické zapojení rómských asistentů do důležitých částí hodin a jejich individuální pomoc žákům.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobry (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektor Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Hana Pátková

Hana Pátková v.r.

Vedoucí týmu

Ing. Zuzana Mücková

Zuzana Mücková v.r.

Členka týmu

Ve Zlíně dne 8. listopadu 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 18. listopadu 2004

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Dagmar Šimková, ředitelka školy

Dagmar Šimková v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucí inspekčního týmu, tj.: Česká školní inspekce, Zarátí 88, P. O. Box 225, 760 01 Zlín. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad Zlínského kraje Odbor školství, mládeže a sportu, Tř. T. Bati 3792, 762 69 Zlín	2004-12-06	05-1250/04-5229
Rada školy	-	-

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.